



Statliga myndigheter, inrättningar, affärsverk och fonder

Anmälan om missbruk till Statens revisionsverk

Statliga myndigheter, inrättningar, affärsverk och fonder ska utan dröjsmål underrätta Statens revisionsverk om sådant missbruk i verksamheten som riktar sig mot medel eller egendom som de förvaltar eller svarar för. Denna instruktion beskriver på vilket sätt anmälan om missbruk ska göras och varför samt vilka åtgärder som ska vidtas i anslutning till missbruk.

1 Stadgegrund

Enligt 16 § i lagen om Statens revisionsverk (676/2000) ska statliga myndigheter, inrättningar, affärsverk och fonder utan hinder av sekretessbestämmelserna och utan dröjsmål underrätta revisionsverket om sådant missbruk i verksamheten som riktar sig mot medel eller egendom som de förvaltar eller svarar för.

Enligt 69 b § i förordningen om statsbudgeten (1243/1992) ska varje bokföringsenhet ha en ekonomistadga och enligt Statskontorets föreskrift (Upprättande och uppdatering av ekonomistadgan, dnr VK/483/00.00.00.01/2019/27.5.2019) ska kapitlet "Åtgärder vid upptäckt av fel eller missbruk i ekonomiskötseln" ingå i varje bokföringsenhets ekonomistadga.

Syftet med föreskrifterna är att säkerställa och genomföra revisionsverkets rätt att oavbrutet och omedelbart få upplysningar enligt det som föreskrivs i 90 § 3 mom. i Finlands grundlag (731/1999). Revisionsverket behöver upplysningarna dels för att bedöma behovet av revisioner och rikta in revisionerna, dels för att säkerställa att den interna kontrollen inom förvaltningen är adekvat och ändamålsenlig. När myndigheter utan dröjsmål anmäler missbruk, har de ansvariga för verksamheten även vid behov förutsättningar att vidta förhindrande och förebyggande åtgärder. Vidare anger anmälan om missbruk ett ramverk för att de instanser som enligt 17 § i lagen om Statens revisionsverk ålagts att anmäla brott ska leva upp till bestämmelserna.

Revisionsverket utfärdar med stöd av 20 § 3 mom. i lagen om Statens revisionsverk följande instruktioner om tillämpning av bestämmelserna.

2 Hur ska anmälan om missbruk göras?

Den anmälningsskyldiga ska utan dröjsmål underrätta revisionsverket om missbruk när den anmälningsskyldiga har fått kännedom om missbruket. Anmälan ska vara skriftlig och kan formuleras fritt antingen på finska eller svenska. Den ska lämnas i det skede då den första administrativa eller juridiska observationen av ett misstänkt missbruk har gjorts. Med den första administrativa eller juridiska observationen avses den första skriftliga bedömningen i vilken det utifrån konkreta uppgifter går att bedöma att ett missbruk sannolikt har förelegat. Anmälan ska göras senast då den part som misstänks för missbruk har hörts av myndighet med stöd av förvaltningslagen (434/2003) eller någon annan tillämplig lag.

Anmälan om missbruk ska lämnas till revisionsverket oberoende av om en brottanmälan görs i ärendet eller inte. Vid anmälan får man inte invänta resultatet av polisutredningen, åklagarens avgörande eller domstolsbeslut. Uppgifter om hur ärendet framskrider kan också vid behov lämnas till revisionsverket i efterhand.

Anmälan ska innehålla en kort beskrivning av händelsen (bland annat uppgifter om eventuellt redan uppkomna eller en uppskattning av senare uppkommande direkta eller indirekta skador) samt en utredning av de åtgärder som den anmälningsskyldiga har vidtagit eller avser att vidta med anledning av missbruket. Dokument som belyser ärendet kan fogas till anmälan om missbruk.

Anmälningar som lämnas till revisionsverket får inte obefogat innehålla personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och inte heller uppgifter som gör det möjligt att identifiera den som gjort sig skyldig till missbruk. Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i dataskyddslagen (1050/2018), som preciserar och kompletterar den nationella tillämpningen av Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning (2016/679).

Den som gör anmälan ska beakta eventuella sekretessbestämmelser. Anmälan om missbruk ska i första hand skickas till Statens revisionsverk i elektronisk form. Anmälan kan även skickas som ett fysiskt dokument per post eller lämnas in i revisionsverket på Porkalagatan 1, 00180 Helsingfors, arbetsdagar kl. 9–15. Dokumenten kan lämnas till receptionen på första våningen.

Vid behov kan den som gör anmälan på förhand per telefon diskutera hur anmälan ska göras med den tjänsteman på revisionsverket som behandlar anmälningar om missbruk. Det går också att kontakta tjänstemannen per e-post. Aktuell kontaktinformation finns på revisionsverkets webbplats (<https://www.vtv.fi/sv/vtv/klagomal-och-missbruk/>).

De nationella myndigheter som svarar för användningen av Europeiska unionens (EU:s) medel ska själva lämna anmälningar om missbruk och om annan regelstridighet gällande sina medel (inkomster och utgifter). De gör anmälningarna direkt via de relevanta informationssystemen hos Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF) och de övriga behöriga EU-myndigheterna. Revisionsverket följer upp de till EU lämnade anmälningarna om missbruk och om annan regelstridighet i ovannämnda informationssystem.

3 Åtgärder som en anmälan om missbruk föranleder på revisionsverket

Revisionsverkets mål är att allt missbruk anmäls till revisionsverket och att den myndighet som lämnar anmälan vidtar lämpliga åtgärder angående missbruket. Av denna anledning följer den tjänsteman som hanterar ärendet på revisionsverket upp hur behandlingen av missbruksärendet framskrider inom statsförvaltningen och inhämtar vid behov ytterligare utredningar om ärendet. Samtidigt vinnlägger sig revisionsverket om att skadestånd yrkas för den skada som åsamkats staten.

Att missbruk förekommer inom statsförvaltningen kan vara ett tecken på brister i den interna kontrollen hos ifrågavarande myndighet. I revisionsverksamheten vinnlägger sig revisionsverket om att den interna kontrollen i ämbetsverken och inrättningarna fungerar.

Utifrån anmälningarna och annan information som framkommit vid revisionerna följer revisionsverket upp och behandlar missbruk som förekommer inom statsförvaltningen och missbrukets konsekvenser för statsfinanserna. Dessutom följer revisionsverket upp och behandlar förvaltningens åtgärder för förebyggande av missbruk.

4 Anmälan om brott

Enligt 17 § 1 mom. i lagen om Statens revisionsverk ska statliga myndigheter, inrättningar, affärsverk och fonder göra anmälan om brott när det gäller sådana brott i verksamheten som riktar sig mot medel eller egendom som de förvaltar eller svarar för. Anmälan om brott behöver inte göras, om gärningen med beaktande av omständigheterna ska anses vara ringa.

Enligt 17 § 2 mom. i lagen om Statens revisionsverk ska revisionsverket göra anmälan om brott när det gäller sådana ovan nämnda brott som det i sin revisionsverksamhet konstaterar, om revisionsobjektet inte själv har gjort anmälan om

brott. Revisionsverket behöver inte göra någon anmälan, om gärningen med beaktande av omständigheterna ska anses vara ringa.

Att anmäla brott ankommer i första hand på ledningen vid ifrågavarande statliga ämbetsverk eller inrättning. Revisionsverket gör endast anmälan om brott i undantagsfall.

5 Allmänna principer för behandlingen av anmälningar om missbruk

Integritetsskydd

Behandling av personuppgifter omfattas av dataskyddslagen (1050/2018), som preciserar och kompletterar den nationella tillämpningen av EU:s allmänna dataskyddsförordning (2016/679). Handlingarnas offentlighet regleras i sin tur av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Enligt den allmänna dataskyddsförordningen har den registrerade rätt att få tillgång till uppgifter om sig själv under de förutsättningar som föreskrivs i dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. Den registrerade har också rätt att yrka på att den personuppgiftsansvarige utan onödigt dröjsmål rättar bristfälliga och felaktiga uppgifter om den registrerade. Möjligheten att lämna en begäran om insyn eller yrka på rättelse beskrivs i revisionsverkets dataskyddsbeskrivning Klagomål och anmälningar om missbruk (<https://www.vtv.fi/sv/anvandarvillkor-och-information-om-tjansten/>).

Handlingar

Enligt 12 § i Finlands grundlag (731/1999) är handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Handlingars offentlighet begränsas genom i lagen föreskrivna grunder för sekretessbeläggning, såsom det i grundlagen tryggade skyddet för privatlivet (10 § 1 mom.).

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet innehåller mer detaljerade föreskrifter om offentligheten och sekretessbeläggningen av handlingar. Syftet med lagen är att öka offentligheten i myndigheternas verksamhet.

De väsentliga begränsningarna av offentligheten för de anmälningar om missbruk som behandlas vid Statens revisionsverk föreskrivs i offentlighetslagen. Bland annat anmälningar om brott samt handlingar som har mottagits eller uppgjorts för förundersökning och åtalsprövning omfattas av sekretess (24 § 1 mom. 3 punkten i offentlighetslagen). Sekretessen kan även basera sig på annan orsak som föreskrivs i offentlighetslagen eller i en speciallag.

Diarieanteckningar

När en anmälan om missbruk anländer till revisionsverket elektroniskt eller per post eller lämnas in i revisionsverket, antecknas dokumentet i revisionsverkets diarium. Av diariet framgår också vem som behandlar ärendet och vem som leder och övervakar behandlingen.

Närmare information om de uppgifter som ska antecknas i diariet, om diarieuppgifternas offentlighet och utlämnande samt om den registrerades rättigheter ingår i dataskyddsbeskrivningen, som finns att få på Statens revisionsverks registratorskontor (tfn 09 432 5809 eller kirjaamo@vtv.fi) och webbplats (<https://www.vtv.fi>).

6 Ikraftträdande

Denna instruktion träder i kraft 1 september 2020 och ersätter den tidigare instruktionen dnr 28/01/11/29.09.2011.

Helsingfors 30 juni 2020

Tytti Yli-Viikari
generaldirektör

Klaus H Naumanen
ledande effektivitetsrevisor